

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan sveder, isimi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 6 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Glas iz zelene Štajerske.

(Izv. dopis iz Celja.)

Mrzlo brije sever od gorenjega kraja in nas sili v zimske obleke. Ali tudi politična sapa navzela se je na Dunaji in v Gradci mraza, ki nam Slovencem pošteno pretresa ude. Kdo nas bode varoval proti tem vremenskim neizgovornim Taaffejevim politikam? — Že dolgo časa pada nam politični barometer in čuditi se moramo, da ne pade tudi mreža spred oči zastopnikov našega naroda, da ne opazijo očividnih teh prikazni čuvaj naših pravie!

Nemško-liberalna glasila pojó v vseh modulacijah haleluja novemu svojemu gospodstvu. Njih stranka se dviga; počasi ali z železno vstrajnostjo stiskajo se sistematično v treh kronovinah udje slovenskega naroda, krepki udje, katerih razvijanje ne sme ponehati, ako se naj našemu narodu ohrani organsko življenje.

In s čegavo pomočjo se dviga nemško-liberalna stranka ne le na Dunaji, temveč po slovenskih naših okrajih? Jeli naš narod tako slab, tako malo probujen za lastno korist, da ne sprevidi, kje mu preti nevarnost, komu se ima postaviti v bran? Ne in zopet ne!

Poglejmo doli na sijajno ter narodo vo zmago v kršni Istri. Nasilstvo in brutalnost, vsi nasprotni napori in zvijače bili so zaman, udušiti gibanje našega naroda. Stopimo na Koroško, narodna društva, denarni zavodi nastajajo mej slovenskim ljudstvom; občine poganjajo se v kljub vsem zaprekam za slovenske šole in slovensko uradovanje. In naša zelena Štajerska? Saj smo priče temu sijajnemu razvoju narodnega čuta v vseh krajih od Save do Drave in Mure. Posamezniki, društva in korporacije delajo skupno in neumorno proti nasprotniku v prid narodu, kateri biva tu v kompaktni masi in ogromni večini.

In vender — vse to zastonj, vsaj pa brez onega uspeha, ki vzbuja v rodoljubnem srcu veselje ter daje nagib k novemu trudu in naporu. — Žalostno in resnično je: Nam ne škoduje maloštevilna nasprotna stranka — kamor koli se ozremo po slovenskih okrajih, povsod vidimo, da višja roka zavira naš napredek ter stavi narodnemu razvoju našega ljudstva največje zapreke.

Poglejmo si postopanje proti zahtevanju slovenskih šol, celó proti podružniškim shodom svetega Cirila in Metoda na Koroškem, pri občevaranju z občinskimi uradi in pri čudovitih, nezaslišanih volitvah v Istri, ono ljubeznivo pomaganje in soglasje z nemško-liberalno stranko na vseh postojankah na Štajerskem — in prepričati se mora vsakdo, da smo dosti manj nego ljubljenci Taaffejeve vlade.

Za politične uradnike pošiljajo se nam prijatelji nemško-liberalne stranke. Šolstvo — razven malega dela ljudskih šol — je v nemških rokah; srednje, mestne in obrtne šole pristopne so jedino le ponemčevalnim elementom. Sodišča polnijo se z možmi strogo nemškega mišljenja; njim cvetó lepša in važnejša mesta. Malo število rodoljubov krči se mej njimi od leta do leta in smelo lahko trdimo, da bode pri tem zistemu postal v nekoliko letih sodnik slovenske narodnosti vsaj pa sodnik narodnega mišljenja redka prikazen mej slovenskim ljudstvom.

Jejli v takih razmerah čudo, da je z možmi, slovenščine le na pol zmožnimi in vsled tega z

nemškim uradovanjem preplavljen ves slovenski Štajer? Je li čudo, da se skoraj nikdo več ne upa sestaviti s stranko zapisnika v slovenskem jeziku, da si je ista le tega jezika zmožna, je li čudo, da se strankam po vsem spodnjem Štajerskem navadno izročajo nemške listine, če tudi besedice nemškega ne razumejo. — In to imenuje nemško-liberalna stranka kulturni napredek naroda? V teh nenaravnih razmerah se šopiri, žalibog, nasprotno politična demoralizacija, zginjeva naravna močatost in zanesljivost v očigled zapeljivim uspehom skrajnega oportunizma.

Nerazumljivo nam je, zakaj se ravno proti našemu narodu postopa tako — neprijazno, zakaj se sedaj zopet hujše preganja domači jezik iz uradov, urivajo vedno bolj ljudstvu tuji elementi v ločitev in nasprotstvo, mesto da bi večša roka zedinjevala, kar je v zedinjenje namenjeno.

Sicer smo prepričani, da si bode vedel naš narod pomagati sam, če tudi z večjimi napori, uprašati pa moramo tudi mi, zakaj naši poslanci fatalistično in mirno gledajo to delovanje v njega pogubonosnem napredku, namestu da bi izrekli svoj kategorični „veto“ in s tem, če že ne pomagali, vsaj olajšali svojo vest.

Narod pričakuje gibanja v vrsti svojih odposlancev, ne pa smrtnega spanja.

Državni zbor.

Na Dunaji 30. oktobra.

Ko se je pred kratkim časom zvedelo, da zahtevajo poljski poslanci zopet za svojo kraljevino posebnih pravic, namreč decentralizacijo železniške uprave in ustanovo svojelastnega ravnateljstva galicijskih železnic z razširjenim območjem, govorilo se je, da se želji njihovi nikakor ne bode ugodilo — posebno, ker je i mesto Krakov izjavilo se proti nameravanemu načrtu. Tudi nemško-liberalna stranka ni hotela slišati ničesar o predlogu Poljakov. A v kratkem našel se je „modus procedendi“ in Poljaci so stopili zopet na dan — z nekoliko prenašenim načrtom. Kar Poljaci smejo — o tem seveda mi niti sanjati ne smemo, in „ponižna“ želja slovenska, da se ozira pri novi organizaciji tudi na Ljubljano, vidi se istim Nemcem gorostasna predrznost. V vsem tem je videti, da tiho sporazumljenje, ki še danes vlada mej glavnimi faktorji kartela, ne bode dolgo trpelo in da bodeta v njem gospodovala kmalu samooblastno in prešerno „bivša fakcijsna opozicija“ stranka nemško-liberalna in z njo v bratski zvezi „vedni člani večine“ slovansko-zavedni (?) Poljaki. Hote ali ne hote podala se bode pa tretja skupina v opozicijo: tudi najhujši konservativci ne bodo se dolgo protivili temu.

Poljaci pokazali so v včerajšnji seji že nekako nezadovoljnost s sedanjim regimom.

Po 10. uri otvoril je predsednik Smolka 11. sejo tekočega zasedanja.

Ko so se prečitale peticije novinarskih in knjižničarskih društev, izročene po posl. Herbstu, odgovoril je grof Taaffe na nekatere interpelacije. Potem prestopilo se je na dnevi red in nadaljevalo obravnavanje o točki državnih stavb.

Posl. Kaiser in Fuss zahtevata v Šleziji poddržavljenje cest ob češko-moravski meji in regulovanje Ope v soglasji s prusko vlado.

Posl. Kaftan želi zboljšanja narodnega gospodarstva potom regulovanja voda in zahteva usta-

novljenje ministerstva javnih del, kakeršno imajo v Franciji in ki je silno potrebno.

Vladni zastopnik Rolky izjavlja, da se bode ustanovil osrednji urad za vodne stavbe in morda tudi posebno ministerstvo. Za tem prišli so Poljaci s svojimi željami.

Posl. Rutowsky je razlagal na dolgo in široko, da stori država premalo za Galisko glede vodnih stavb v razmerji z drugimi deželami. Vlada se ne ozira na njene potrebe in položaj je vsled silnih povodnj od leta do leta žalostnejši. Tudi popolnitev kanalizacije bi bila jako umestna.

Posl. Laug in Bauer zahtevata na to regulovanje Labe in njenega porečja in podpore za škodo, nastalo po preprevljanji.

Štajerski posl. Heilsberg želi da se poleg poboljšanja plače cestarjem naroče tudi „velocipedi“.

Posl. Pacák trdi, da vlada ni izvela v zbornici sklenjene preiskave o bedi na Češkem in zavrača odgovornost zato na češkega namestnika grofa Thuna. Pravi, da je predlagal, da ima vlada vsako leto jedenkrat zbornici sestaviti poročilo, kako so se razdelile sklenjene podpore. — Izjava njegova, sosebno pa sklep se vsprejmeta z glasnim odobravanjem.

Siednjič glasuje se še o zadnji točki proračuna o ministerstvu notranjih zadev in se točka uslužno vsprejme.

Naslednja točka na dnevnem redu bil je predlog posl. Foreggerja o postavi tikajoči se tiskovnih razmer.

K besedi se prvi oglasi predlagatelj sam, ki podpira svoj nasvet kazaje na žalostne tiskovne razmere v naši državi ter pravi, da so takozvano razdivjanje in prekoračanje dostojnih mej s strani tiskovin le posledice pretiska, kateri se rabi z ozirom na nje. Tiskovine so važen faktor v prosveti in glavne zahteve novinarstva so: prosta kolportaza, odprava koleka in preustrojenje objektivnega postopanja. Subjektivno postopanje vidi se mu pri današnjih razmerah sodnega reda nevarna; objektivno naj se rabi, a tako premeni, da se izreče zaplena stoprav tedaj, kadar sodišče na predlog drž. pravdnistva izreče kaznjivoat dejanja.

Posl. Hofmann-Wellenhof se strinja s predlogom predgovornika želi pa, da bi se gledalo na vse oddelke časopisov ne samo na politični uvodni članek. Posebno v inseratnem delu gode se velike krivice poštenim izdelovalcem.

Obravnavanje se na to prekine. Predsednik Smolka naznani konstituvanje zadnjič voljenih odsekov; v odseku za preustroj postavodaje o privilegijih voljen je posl. Povše perovodjem, v onem pomorščaskega reda pa levičarski poslanec Schwegel podpredsednikom. Odsek za preustroj postavodaje o privilegijih naznani se kot javen.

Posl. Shürgkh interpeluje radi goljufije pri konjskih dirkah. Potem se seja zaključi ob 3³⁰ u. popoldne.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 2. novembra.

Iz državnega zbora.

Kakor smo poročali že predvčeranjim, unela se je bila huda debata o Foreggerjevem predlogu glede reforme tiskovnega zakona; znani poslanec Luegger udrihal je silovito po tisti tretji mejnarodni zaroti po liberalnem časnikařtvu. Odgovarjal mu je Plener in naglašal, da protisemitskemu časnikařtvu, ki je popolnoma demolarizirano, ni primera v vsej

Evropi. Zagovarjal je tudi nemško liberalno časopisje in meji drugim izrekel to gorostasno laž, da njegove stranke velika glasila v zadnjih desetih niso prinašali nikdar žaljivih ali obrekovalnih za osebe člankov. Govoril je tudi poslanec Pernertorfer, a skoro z istega stališča kakor Plener, napadel namreč protisemitsko časopisje. Čita te obdolžitve, prišli so nam glede liberalnih in protisemitskih časopisov na misel znani Heinejevi stih: „Es will uns schier bedünken, dass sie alle beide stinken“. — Da se reši čim prej državni proračun, zboroval je včeraj in danes proračunski odsek in dognal vse točke deželnoobrambenega in finančnega ministerstva. Tudi v sredo in v soboto zboroval bode samo proračunski odsek.

Knez Konstatin Czartoryski,

gospodske zbornice drugi podpredsednik, umrl je v petek na Dunaji v 69 letu dobe svoje. Jako naobražen in velik ljubitelj umetnosti stekel si je knez Czartoryski tudi kot pisatelj odlično mesto. Leta 1867. izbran je bil od veleposestva gališkega v deželni zbor in tudi v državni zbor, ali že kmalu potem prišel je v gospodsko zbornico, kjer je bil voditelj poljske frakcije, sicer pa jako ugleden in odličen član tiste stranke, ki je zastopala federalistične principe.

Iz ogerske zbornice.

Trgovinski minister Baross predložil je državni zbornici zakonski načrt določujoč pogoje za deželno razstavo ogersko leta 1895., s katero se bode stavl 1000 letni obstanek samostojne madjarske države. V poročilu, katero je pridelano temu zakonskemu načrtu, pravi trgovinski minister, da se bode pridelila v proslavo 1000 letnice samo zato deželna razstava, ker bi bila obča svetovna razstava odvisna od taci slučajev, na katere se ne da računati. Ti slučajji so gotovo le denarne naravi in to je že stara pesem, da so Madjari vedno v denarnih stiskah.

Ogerski primas.

Nadškof Ostrogonski in primas katoliški cerkvi na Ogerskem postal je opat benediktinec na Martinovigori Klaudij Vaszary, kateremu je že čestital ministerski predsednik grof Szapary. Novi nadškof je odločen privrženec sedanje liberalne vlade in njenih težnj na cerkveno političnem polji. Ako torej ni postal nadškof Samassa primasom, ni tega zmatrati za političen neuspeh sedanje vlade.

Vnanje države.

Ruska oroževanja.

„Köln. Ztg.“ poroča iz zanesljivega vira, da je izdalo rusko vojno ministerstvo nekaj novih naredb, katere olajšajo izdatno mobilizovanje ruske vojske. Na zahtevanje generalnega poveljnika varšavskemu vojaškemu okrožju Gurka dobilo bode vse topničarske baterije počenši z dnem 1. januarja 1892., toliko več konj, da bode mogoče upreči 8 topov tako, kakor je navadno v vojni in vrhu tega dobile bodo vse baterije tudi toliko municijskih voz, kolikor jih je treba za vojno.

Rusi v Aziji.

Moskovska mejnarodna trgovinska banka ustanovila bode v Bokhari, Afganistanu in v Perziji kreditne zavode, s pomočjo katerih bi se razvilo direktno finančijelno razmerje mej Rusijo in srednjo Azijo. Glavno zaslugu, da so se ustanovili ti zavodi, ima ruski finančni minister, kateri je za to idejo deloval že več let in, ko je imenovana banka prevzela ustanovitev teh zavodov, jej dovolil, da je emisijonovala nekaj novih delnic. Ta ustanovitev ni samo trgovinskega, ampak tudi velikega političnega pomena.

Iz Nemčije.

Nemški državni zbor razpravlja sedaj vladni predlog, s katerim se določa pomnožitev mornarskega orodja in materijala. Bismarkova glasilo bavi se zopet z nemško-avstrijsko trgovinsko pogodbo in pravi, da se posledic te pogodbe boji ker so avstrijski prekupci svojemu poslu bolj veščji kakor nemški, in ker so materijelne in ekonomske zadeve nevarne ugledu politično-vojaške zveze.

Dopisi.

Iz vzhodne Istre 29. oktobra. [Izv. dop.]*

Ustaja, uzdiha: kdo kliče na dan? Tako smo rekli pred nekaterimi leti, ko se je vzbudila narodna zavest v Istri na začudenje in nenadoma za vse one, ki niso poznali razmer obeh narodnosti v Istri, nego so bili zapeljani po „temeljiti“ narodni statistiki, kazoči kapljo Slovanstva v italijanskem morji — v strah in grozo gospodujočim in slovanstvo tlačim Italijanom. Ti oznanjevalci italijanstva v celi Istri obrnili so „bandero“ in pripoznali — nekoliko. Rekli so: Naj vam bode ona stran Učke (vzhodna Istra), vsaj prav za prav ne spada k nam. A ta stran Učke (zapadna Istra), ta prava Istra, ta je čisto italijanska zemlja, torej: „Fuori i Croati!“

Umljivo je torej, da so Italijani vse sile na-

* Dopis došel nam je prepozno za sobotno številko, zato smo morali izpustiti nekatere stvari, ki so že zastarele. Op. uredn.

poli, da rešijo vsaj drugo polovico dežele za se. Kako so jo rešili z Vergottinijem, je znano, kako so jo zdaj, je tudi deloma že objavljeno, večina njih slavnih činov pa bode došla tudi na svetlo.

Nam ni namen, baviti se danes z vsako neramnostjo in silovitostjo minulih daj, nego hočemo motriti uspeh zadnje volitve in na podlagi števil sklepati.

Dvakrat v tekočem letu, meseca februarja in zdaj, dokazalo se je najsijajnejše, da je cela Istra slovanstva zemlja in da so Italijani omejeni samo na nekatera „mesta“, ki pa tega imena niti ne zaslužijo. Pokazalo se je najsijajnejše, kaka je ona glasovita italijanska kultura, pred katero da se mora klanjati „divji Slovan“. To sta dva momenta, ki sta neprecenljive vrednosti.

Vladnim organom bilo je tudi do sedaj vse to dobro znano, kakor nam. Vsaj Tržaškim. A ne moremo verjeti, da ni bilo tudi Dunajskim. Pa naj bode, kakor hoče — zdaj vlada ne more več utikati glave v pesek. Tu so fakta, katerih ne pokrije niti tripelaljanca!

Za nas pa je uspeh bodisi faktični, bodisi pravilni vrlo zanimiv in zato ga zabeležimo v spodnjem pregledu. K temu omenjamo, da pišemo volilne može na jedni strani kot Slovane (Hrvate in Slovence), na drugi strani pa kot Lahone, ker Italijani nemajo tu ni najmanjšega opravičenja. Tudi beležimo dvoji uspeh, t. j. „faktični“, kakor stoji v volilnih zapisnikih in „pravilni“, kakor bi moral biti, da so volilne komisije pravilno postopale.

Politični okraj	O b č i n a	Število volilnih mož po uspehu 16. do 26. oktobra 1891							
		Faktično				Pravilno			
		Posa- mežno		Vkup		Posa- mežno		Vkup	
		Slovanov	Lahonov	Slovanov	Lahonov	Slovanov	Lahonov	Slovanov	Lahonov
K o p e r	Koper	—	6			—	6		
	Izola	2	—			2	—		
	Piran	—	5			—	5		
	Milje	1	8			9	—		
	Buzet	25	—			25	—		
	Dolina	15	—			15	—		
	Dekani	12	—			12	—		
	Pomjan	—	13			13	—		
	Roč	—	6	55	38	6	—	82	11
P o r e č e	Poreč	—	10			10	—		
	Vižikada	—	3			—	3		
	Umag	—	5			—	5		
	Buje	—	8			—	8		
	Motovun	9	—			9	—		
	Vrsar	—	8			8	—		
	Višnjan	8	—			8	—		
	Grižnjan	—	8			—	8		
	Oprtelj	11	—			11	—		
	Črni vrh	—	5	28	47	—	5	46	29
P u l j	Pulj	—	15			—	15		
	Vodnjan	8	—			8	—		
	Kanfanar	6	—			6	—		
	Barban	7	—			7	—		
	St. Vincenti	5	1			6	—		
	Bale	—	5	26	21	—	5	27	20
Vkup v zapadni Istri				109	106			155	60

Iz predstoječega pregleda razvidno je, da imamo večino tudi v vsacem političnem okraji za se, torej ker je Koper v deželnem zboru že zastopan po dveh slovenskih poslancih, priboriti moramo ob prihodnjih volitvah v deželni zbor še štiri mandate kmetskih občin in bodejo torej v prihodnjem deželnem zboru zastopane vse kmetске občine po dvanajstih poslancih in ker je jeden sedež iz mest že naš, bode sedelo v isterskem deželnem zboru najmanj 13 Slovanov in največ 17 Italijanov in 3 škofi

Sicer pa se tudi nekaterim poslancem mest (Pazin, Milje, Veleselo [Lošinj], Pulj) že majo sedeži in mogoče bi bilo, — ker Taaffejeva vlada ni za večnost in tudi nemško-poljska ne, ako bi jej sledila — da jih dobé zmerni, obema narodnostima pravični možje, ter osnujejo s škofi vred mej enako močnimi Slovani in Italijani odločilno stranko, katera se ve bi imela pomen in važnost samo toliko časa, da se razmere v deželi pravično uredé.

To bi bila za zdaj jedina rešitev isterskega voza. Tako bi se zaprečila grozna nasilstva. Kajti posamezne občine razvijale bi se mirno in uspešno pod nadzorstvom deželnega odbora, kateri ne bi bil

sestavljen iz samih zagrizenih sovražnikov slovanstva.

A Istrani navajeni smo biti pesimisti in to z vsem opravičenjem. Zato ne računamo na pomoč od nobene strani, nego zanašamo se sami na svojo moč in vemo, da bodejo naši poslanci, akoravno v manjšini, kakor do zdaj, tudi v bodoče krepke odbijali vse sovražne napade.

Domače stvari.

— (Članek „Slovenski državni poslanci“ in javno mnenje.) Iz Gorice piše nam z dne 1. t. m. deželni poslanec: Že sem obsojal politiko „Slovenskega Naroda“, ker sem ga sodil iz njegovega molčanja, da ni protestoval proti stališču naših slovenskih državnih poslancev, katero ne odgovarja smotrom našega naroda. A članek od 26. p. m. „Slovenski državni poslanci“, s katerim se popolnem strinjam, pokazal je, da hoče vsaj za naprej odkrivati neprestrašeno smoter slovenskega naroda in nikdar več molčati oni oportuniteti na ljubo, ki je posebno na Kranjskem že do sedaj neprecenljivo škodovala, v državnem zboru pa nas trgala od naših slovanstkih bratov pod ničevno krinko vezi „kluba konservativcev“, katerega že samo ime je protivno našim smotrom. Nadejam se, da isterska zmaga ne pomnoži števila udov tega kluba. — V tem smislu piše nam tudi jeden izmed voditeljev koroških Slovencev.

— („Laibacherica“) priobčila je v današnji številki kratek odgovor na ukor, ki smo ga jej dali v soboto, a ta odgovorček je sestavljen tako kilavo, da nam jasno svedoči svojega očeta duševno siromaštvo. Gledé našega očitanja, da je „Laibacher Ztg.“ o istrskih dogodbah poročala pristransko in netaktno, se je čislani uradni list kar potuhnil in s tem pripoznal upravičenost naše pritožbe. Kar pa drugate besediči, je tako duhovito, kakor sploh vse, kar se za „Laibacherico“ skrpa v Ljubljani.

— (Vseh svetnikov in vernih duš dan) imela sta prav žalostnim dnevom primerno tužno lice, posebno prvi. Občinstva Ljubljanskega vrelo je oba dni na tisoče na pokopališče pri sv. Krištofu. Grobi so bili kaj bogato nakičeni s cveticami, venci in šopki in velika večina tudi lepo razsvetljena. Na svojem starem prostoru stala je lepo z venci nakičena in bogata razsvetljena piramida „Ljubljanskega Sokola“, na kateri so zapisana imena vseh umrlih članov „Sokola“. Petje doslej vsako leto navadno, je občinstvo dasi je vztrajno čakalo skoro nad 4. uro, pogrešalo in res obžalovati je, da se je opustila stara navada. Kar se tiče grobov naših velmož opomniti nam je, da je bil na našega prvega slovenskega pesnika Val. Vodnika spomeniku, katerega je hvalevredno vsprejela rodoljubna Knezova rodovina v okvir ograje svojih grobov in ga tako obvarovala daljše škode, lep venec Šišenske čitalnice. Osupnilo pa nas je, da je zginil trobojni venec Ljubljanskih bogoslovcev, kateri je mnogo let dičil spomenik našega prvega slovenskega pesnika. Čopov spomenik, ki nosi krasni Prešernov napis, ni bil olepšan čisto nič. Lepo so bili nakičeni grobovi dr. viteza Bleiweisa, posebno krasno Jurčičev, dalje dr. Zarnika, dr. Poklukarja in Levstik-Raičev spomenik. Na spominsko piramido Reselna položilo je njega rojstno mesto Chrudim in kranjsko-istersko gojzgarsko društvo lepe vence s trakovi. Jako žalostno pa izgleda grob za Ljubljansko stolno mesto toliko zaslužnega moža kakor je to bil bivši župan Iv. Nep. Hradecky, po katerem je imenovan naš železni most. Nov spomenik dobil je tudi ranjki Dežman, na katerem je vpodobljena njegova prsna podoba. Pevsko društvo „Slavec“ pelo je o navzočnosti mnogega občinstva proti 4 uri tri žalostike. Red je bil na pokopališču pri tolikem zbranem občinstvu jako uzoren.

— (Slovensko gledališče.) Včerajšnja slovenska predstava bila je prav dobro obiskana. Neizogibna igra „Mlinar in njegova hči“ privabila je v čitalnično dvorano mnogo tacega občinstva, katerega sicer le redko vidimo pri slovenskih predstavah. „De gustibus non est disputandum“ velja bolj ko kje, pri tej za našo dobo že pač zastareli, jetični žaloigri Raupachovi. Igralo se je prav polvoljno, kar velja posebno gg. Borštnikovi in Danilovi, in gg. Borštniku, Danilu in Sršenu v glavnih ulogah. Posebno ugajal nam je včeraj g. Danilo ter pokazal vnovič, da lahko prav dobro igra, če le hoče. Želimo, da se moremo vedno tako pohvalno izraziti o njem. Manjše vloge izvedl

no prav dobro gospdč. Nigrinova in Slavčeva, in gg. Verovšek, Perdan in Lovšin. —i.

— (Družbe sv. Cirila in Metoda) najmlajša podružnica se bode stalno osnovala 8. novembra t. l. v Laškem Trgu na Štajerskem. — Č. g. Martin Medved, začasni njen tajnik, piše o velikem zanimanju, ki je vzbujala naša podružnica v okrajih, kjer dosedaj nismo imeli še nobene, ter končuje svoje veselo poročilo z besedami: „Vse upanje je, da se bode naša podružnica razvila v mogočno vejo družbe sv. Cirila in Metoda“. — Naj bi se razkošila Laška naša podružnica tako, da bi v njeni senci tam bivajoči Slovenci dobivali v obilni meri vseh blagov, za koje deluje naša družba! To željo goji svoji novi podružnici

vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.) O seji c. kr. mestnega šolskega sveta dne 24. oktobra t. l. prejeli smo nastopno poročilo: Na znanje se vzemo stvari, ki so se od zadnje seje rešile kurentnim putem. C. kr. okrajni šolski nadzornik profesor Fran Levec prečita letno poročilo o ljudskem šolstvu Ljubljanskem in pa izkaz o formalnem postopanju v uradnih poročilih za l. 1890./91. Na predsednikov predlog se sklene oboje nespremenjeno predložiti visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu, poročevalcu pa za sestavo obširnega poročila in za njegovo uspešno delovanje na korist mestnega ljudskega šolstva izreči zahvalo c. kr. mestnega šolskega sveta. — Poročilo o nadzorovanju jednorazrednice na Barji se vzame na znanje ter mej drugim sklene, da je pri c. kr. deželnem šolskem svetu predlagati razširjenje te ljudske šole v dvorazrednico, za katero je v sredi šolskega okoliša zgraditi novo šolsko poslopje. Prošnjama nekega učenca in neke učenke za izpust iz vsakdanje šole se ugodi. O prošnjah dveh učiteljev za denarno podporo se sklene, predložiti ji na višjem mestu s priporočilom v ugodno rešitev. — Sklene se, prositi c. kr. deželni šolski svet, naj izda potrebno navodilo k učnemu črtu za ženska ročna dela, ker na Kranjskem takega navodila še nimamo in ker je učni črt sam premalo določen. — Sklene se v teku prihodnjega meseca sklicati v mestno dvorano enqeto, da se posvetuje, kako bi se povzdignilo lepopisje na mestnih ljudskih šolah in dosegla jednota v oblikah posamičnih črk. — Po predlogu c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, prof. Frana Levca, se soglasno sklene, da je izreči pismeno zahvalo in priznanje učitelju g. Josipu Cepudru za brezplačno vodstvo in uspešni pouk v šolski deški delarni, učitelju g. Franu Kokalju za večletni trud in spretno vodstvo okrajne učiteljske knjižnice; bivši brezplačni pomožni učiteljici, gospodičini Nikolini Suppanovi, za nje izborno službovanje na mestni nemški dekliški ljudski šoli v preteklem šolskem letu. — Učitelju g. Ivanu Krlecu so pripozna prva, učiteljicama, gospodičinama Mariji Weissner in Mariji Marout druga starostna doklada. — Prošnji nekega pomožnega učitelja za pripust k izpitu za učiteljsko usposobljenost se ugodi.

— (Pet Knafelnovih ustanov) letnih 240 gld. razpisanih je na Dunajskem vseučilišču za dijake s Kranjskega. Mej mnogimi razpisanimi ustanovami so Knafelnove ustanove najboljše dotirane.

— (Slov. del. pevsko društvo „Slavec“.) Ker je dosednji g. pevovodja pl. Janušovski zaradi obilnih družih poslov odložil mesto pevovodje pri društvu „Slavcu“ prevzel je njegovo mesto g. Sr. Stegnar.

— (Odbor zadrage gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetočiteljev in skuharjev) je v zadnji seji sklenil, da se dosedanja pravila nekoliko premené, oziroma dopolnijo in se v ta namen v kratkem skliče občni zbor zadrage.

— (Iz pred sodišča.) Nova obravnava proti Ludoviku Kržišniku, vulgo Bacinu, zaradi hudodelstva goljufije, bode pri deželnem sodišču v petek 6. t. m. ob 9 uri dopoldne.

— (Zima.) Po toplih in res lepih jesenskih dneh prinesla nam je burja pravo pravcato zimo. Temperatura padla je pod ničlo in je pretekle noči prav pošteno zmrzovalo. Včeraj začel je naletavati nekoliko sneg, ki se pa ni mogel prijati in je večinoma takoj zginil. Z izredno lepe jeseni prestopili smo kar neposredno v zimo.

— (Čerkvenik na Šmarni gori.) Andrej Štrukelj, o katerem smo v zadnji številki poročali, da se je obesil, ponesrečil je slučajno. V nedeljo 25. oktobra odšel je z doma, a še le v petek našli

so ga na severno-vzhodni strani Šmarne gore pod visokimi skalami mrtvega, z veliko rano na glavi.

— (Umrl) je včeraj za mrtvoudom gospod Jakob Copič, posestnik in trgovec v Zagorji na Notranjskem. Pokojnik bil je vrl slovenski rodoljub in iskren delavec v mnogih narodnih društvih, tako pri Čitalnici, pri podružnici družbe sv. Cirila in Metoda, pri pevskem društvu itd. Bil je tudi načelnik domačemu gasilnemu društvu, sploh mož, kateri se je rad žrtvoval za napredek narodov doma in v širših krogih. Žal nam je njegove nagle smrti tembolj, ker je štel šele 33 let. Bodi poštenemu rodoljubu lahka zemljica!

— (Iz Novega mesta) se nam piše 30. oktobra: Pod Belo Cerkvijo je most čez Krko. Ta most ni v dobrem stanu. Danes na primer je žebe šlo čez most ter z nogo udrlo mej dve deski. Spravilo se je vun, ali vsa koža se je strgala z noge. Če bi ne bilo hitro več mož priskočilo na pomoč, zlomilo bi si žebe nogo. Naš kmet je revež; komaj čaka, da se mu kako živinče porodi in dosti pride druge nesreče nad njegovo živino; — takih, kakor je navedena, pa res ni treba. Naš prejšnji cestni odbor že posluje pol drugo leto čez njegov čas; ker misli, da bode skoraj že nastopil meseca februarja t. l. voljeni novi odbor ter prevzel oskrbovanje cest in mostov, se stari odbor naravno ne bode brigal dosti za ceste in mostove; njemu tedaj ne moremo v zlo šteti, če ni kaj v redu. Pač pa to po vsej pravici storimo glede onega oblastva, ki je volitve še le čez leto razpisalo ter ne konstituira že 8 mesecev novo voljenega odbora. Hic Rhodus, hic salta, gospodine vitez Frid. Schwarz! Pa, justament nicht —! Je tudi prav, vsaj vemo, kako se po Kranjskem vlada.

— (Vabilo.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za višnjegorsko-zatiški okraj ima dne 8. novembra 1891 (zahvalno nedeljo) ob 5. uri popoldne v gostilni gospe Marije Graul v Višnji gori svoje redno letno zborovanje. Red zborovanja: 1.) Nagovor prvomestnikov. 2.) Poročilo tajnika in blagajnika. 3.) Volitev načelnštva in podružničnega zastopnika za veliko skupščino. 4.) Nasveti. Da bi pač mnogo novih udov pristopilo k društvu sv. slovenskih blagovestnikov Cirila in Metoda! Tu gre za slovansko idejo, za sveto narodno reč. Boljšo bodočnost si moremo zagotoviti le tedaj, ako bomo vedno netili sveti ogenj rodoljubja.

Načelnštvo.

— (Iz Celovca) se nam piše: Dne 31. okt. so pokopali tukaj g. Edmunda Terpina. Bil je pred nekaterimi leti večji posestnik v Ljubljani. Storil je za Ljubljano precej, posebno za Tivoli in za nasade na istem. Slovenec po rodu, držal se je nemške stranke ter isti služil z vsemi močmi svojega lepega talenta, kateri se je posebno izražal v oplešanji Ljubljanskih letovišč. Ljubljanski Nemci mu niso bili hvaležni. Ko je ponesrečil in zgubil za svoje in naše razmere precejšnje premoženje, mu niso mogli najti mesta. Dal mu ga je Slovenec g. Majdič, ki je imel v njem dobrega delavca. Ker je mož, akoravno ne našega političnega mišljenja, vender le na to delal v časih, ko je še mogel, da koristi središču našem, Ljubljani, prijavljamo te vrstice, poslane nam po prijatelju našega lista.

— (Nova čitalnica.) V Rogatcu snujejo novo narodno društvo, ki bode imelo namen zbirati slovenske domoljube in jim preskrbljevati poučnega in koristnega berila in zabave v narodnem duhu.

— (Imenovanja.) Finančne direkcije primorske svetnik g. Oton vitez Zimmermann imenovan je finančnim nadsvetnikom pri glavnem carinskem uradu v Trstu.

— (Nova pošta.) Z včeranjim dnem odprla se je v Cerviljah v političnem okraju Pazinskem nova pošta.

— (Znižanje tovarne voznine.) O znižanju tovarne voznine, katero je dovolilo c. kr. generalno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic za leto 1891, in ki je razglašena v naredbenem listu c. kr. trgovskega ministerstva za železnice in brodarstvo, naznanjamo to-le: Za sadje kakor je navajete točki 395 in 396 tarifnega dela I. znižala se je do poklica toda najdalje do konca decembra 1891, ako se oddaja isto v poljubni množini tovarna cena lokalne tarife do postaje Ljubljana državni kolodvor iz Trzina od 11 kr. od 1000 kg na 8 kr., iz Domžal od 12 kr. na 10 kr. in iz Jarš-Mengiša od 14 kr. na 11 kr.; če se pa odda oziroma če se plača voznine najmanj od 5000 kg za voz, zniža se tovarna cena lokalne tarife do po-

staje Ljubljana državni kolodvor iz Trzina od 10 kr. od 1000 kg na 6 kr., iz Domžal od 11 kr. na 8 kr., iz Jarš-Mengiša od 13 kr. na 9 kr. in iz Kamnika od 16 kr. na 15 kr. Nakladanje in razkladanje morajo si stranke na svoje stroške preskrbeti. Znižanje se potem kartiranje.

— (Koncerte) namerava prirediti vsako prvo in drugo nedeljo v mesecu po večjih hrvatskih mestih kvartet Zagrebških profesorjev na glasbenem zavodu namreč gg. Moser, Stöckl, Geiger in Karbulka. Prvi koncert bode v Karlovcu.

— (Umorjen žandar.) Iz Slatine v Slavoniji se poroča, da sta pretekli teden ustrelila dva zločinca, blizu žandarmerijske vojašnice, žandarma Tomo Benotiča, ki ju je hotel odvesti v vojašnico, da se izkažeta. Morilca sta pobegnila, vender ju poznajo v Slatini. Necega krčmarja, ki je kupil od njih devet ukradenih prašičev, so zaprli. V Slatinskem okraju je to že tretji umor v kratkem času, kajti umorjen je bil oskrbnik Molnar in najemnik Kepner.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Celje 2. novembra. Prva ženska podružnica Cirila in Metoda v St. Jurji postavno osnovana. V nedeljo, 8. novembra, ob 6. uri zvečer glavni shod. V korist družbe koncert St. Jurških dam, Šmarskih in Celjskih pevcev. Živele St. Jurške gospe in gospice!

Dunaj 1. novembra. Grška kraljevska dvojica danes došla in ostala v „Hotel Imperial“. Vsak vsprejem na kolodvoru že naprej izključen.

Sofija 1. novembra. Zaradi hudih zametov moral se je iz Sofije proti zahodu odšli orijentni ekspresni vlak vrniti v Sofijo.

Peterburg 1. novembra. Carski ukaz zabranjuje od današnjega dne izvažanje vseh vrst žita izvzemši pšenico.

Dunaj 2. novembra. Jutranji buletin o zdravju nadvojvodinje Margarete: Noč precej mirna, spanje zadostno, temperatura 28, trip 100, nezavest sesorija le semtertja močnejša. Cesar zjutraj osobno prišel pouprašat.

Brno 2. novembra. Včeraj zvečer zadela dva lokalna železniška vlada na progi do centralnega pokopališča zunaj mesta. Jedna žena težko ranjena, več oseb lahko poškodovanih. Kriv je strojevodja vlaka vozečega na centralno pokopališče. Več vagonov razdrobljenih.

No. 8185.

Častitemu vrednistvu „Slovenskega naroda“ v Ljubljani.

Sklicevaje se na § 19 t. z. prosim v imenu mestnega urada Celjskega da sprejmete poravnavo zadevajočo telegram iz Celja v štev 247 vašega lista od 29. Oktobra 1891:

Ni res, da je celjski mestni urad odbor celjskega Sokola zavoljo razžaljenja urada tožil; obtožbo je vložil oče ovadbo mestnega urada c. kr. pravdnistvo v Celji; tudi ni res, da bi bil mestni urad od ktereга članka obtožbe odstopil, ali istinitost bodi si le enega članka pritožbe odbora Celjskega Sokola pripoznal, ker se mestni urad s celo rečjo ni neč pečal, od kar je bila kazenska ovadba pri c. kr. pravdnistvu vložena.

Celje dne 31. Oktobra 1891.

Ces. svetovalec in župan:

Dr. Neckerman.

Razne vesti.

* (Električna razsvetljava na deželi.) V Niederdorfu na Tirolskem razsvetil je posestnik tamošnje žage svojo hišo in vse delavne prostore v žagi električno. Porabil je v to vodno moč, ki goni žago vkupe je vsega 20 električnih svetilk po 16 in 25 normalnih sveč svetilne moči. Uvedla bi se električna luč lahko tudi še v druga poslopja, posebno v gostilnice, ker bi vodna moč zadostovala v to, a podjetnik ni mogel dobiti koncesije.

* (Kavalir, diplomat in tat.) V Parizu zaprl so portugškega kavalirja Farijo, ki je bil tajnik jamašnjega poslanstva. Obdolžen je raznih tatvin in sleparij.

* (Viharji v severnem morji.) Pretekle dni bili so po vsem severnem morji viharji. Dva angleška parobroda sta se potopila. Parobrod „Jpsden“ zgorel je v pristanišču v Antwerpenu z 20.000 zaboji bombaža.

* (Razstava mačk.) V kristalni palači v Londonu odprla se je 20. t. m. razstava mačk. Razsojevalci imeli bodo izbirati izmed 603 mačk najlepše, katerim se bodo prisodila darila. Razstavo priredi mejnarodni mački klub.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo najljubše vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovijo, da pošiljanje ne preneha in da dobijo vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . gld. 13.— Četrt leta . . . gld. 3-30
Pol leta . . . „ 6-50 | Eden mesec . . . „ 1-10
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . gld. 15.— Četrt leta . . . gld. 4.—
Pol leta . . . „ 8.— | Eden mesec . . . „ 1-40

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Upravništvo „Slovenskega Naroda“.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Loterijske srečke 31. oktobra.

V Trstu: 38, 43, 85, 50, 68
V Linci: 40, 31, 60, 64, 59.

Tuji:

1. novembra.

Pri Maili: Cora iz Trsta. — Wieser iz Linca. — Eitljörig iz Gradca. — Morawetz, Armuth, Hochstädter, Winter, Stähler, Beer z Dunaja.

Pri Slomu: Schilder, Grader, Herman, Weiss z Dunaja. — Schütz, Kopetzky iz Trsta. — Pl. Bolaško, Later iz Gradca. — Moline iz Tržica. — Luksik iz Brna. — Persari iz Gorice. — Durra iz Berolina. — Gerbaz z Reke. — Kaapeles z Lipskega. — Baxa iz Pazina. — Majdič iz Beljaka.

Pri južnem koledvoru: Schmidl z Dunaja. — Di Gallo, Frenner iz Gradca. — Starovašnik, Fome z Bleda. — Gergovič, Ruzsier iz Trsta.

Tržne cene v Ljubljani

dne 31. oktobra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 77	Špeh poven, kgr.	64
Rež,	8 12	Surovo maslo,	70
Ječmen,	4 06	Jajce, jedno :	3
Oves,	3 09	Mleko, liter	8
Ajda,	5 36	Goveje meso, kgr.	62
Proso,	4 71	Telečje	60
Koruza,	5 30	Svinjako	54
Krompir,	2 23	Koštrunovo	40
Leča,	10 —	Pišanec.	40
Grah,	10 —	Golob	16
Fižol,	9 —	Seno, 100 kilo	1 87
Maslo,	kgr. 82	Slama,	2 14
Mast,	66	Drva trda, 4 metr.	7 —
Špeh frišen	56	„ mehka, 4	4 60

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
31. okt.	7. zjutraj	743.6 mm.	-3.2° C	sl. vzh.	jasno	0.00 mm.
	2. popol.	742.1 mm.	2.4° C	sl. vzh.	jasno	
	9. zvečer	742.9 mm.	-2.2° C	sl. vzh.	jasno	
1. nov.	7. zjutraj	741.1 mm.	-3.2° C	sl. vzh.	obl.	0.00 mm.
	2. popol.	739.6 mm.	2.6° C	sl. vzh.	obl.	
	9. zvečer	742.8 mm.	-0.2° C	sl. vzh.	obl.	

Srednja temperatura -1.0° in -0.2°, za 8.5° in 7.5° pod normalom.

Dunajska borza

dne 2. novembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	gl. 91.55	gl. 91.65
Srebrna renta	91.30	91.50
Zlata renta	108.65	108.35
5% marčna renta	101.95	101.55
Akcije narodne banke	1007 —	1008 —
Kreditne akcije	274.75	275.75
London	117.70	117.55
Srebro	—	—
Napol.	9.34	9.34 1/2
C. kr. cekini	5.59	5.59
Nemške marke	57.75	57.72 1/2

4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	134 gld.	50 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	181	50
Ogerska zlata renta 4%	—	102	70
Ogerska papirna renta 5%	—	100	85
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	120	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	115	50
Kreditne srečke	100 gld.	184	—
Rudolfove srečke	10	1	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	148	—
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	222	—

V „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani

izšla je knjiga:

Razne pripovedke.

Najgrozovitejša muka peklena. Spisal Catulle Mendès; prevel Vinko. — Ulogoci. Spisal Sevnican. — Silvestrov otročiček. Kalifornska povest. Spisal Bret Harte; poslovenil Vinko. — Uničeno življenje. Češki spisal Stroupežnický; preložil Vinko. — Cena 40 kr., po pošti 45 kr.

Trakovi, čipke, tančice, volneni in svilnati baržuni, pliši, nakitnine, lepa peresa in najlepše novosti vseh stvari za modistke (878—4)

priporoča ceneno in v najbogatejši izbiri

ERNST STÖCKL v Ljubljani.

Pri

Karolu Till-u

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 10.

Vse

(456—36)

šolske potrebščine

za pisanje, risanje in slikanje, za vse šole po naročilu gg. profesorjev.

Velika izbira

risalnih skladnikov, risal itd.

Semenj.

V sredo dne 4. novembra 1891

bode

v Preski pri Medvodah
živinski semenj

kakor tudi

semenj za drugo blago.

Županstvo v Medvodah

dne 1. novembra 1891.

J. Cvajner, župan.

(943)

1891 L. DIJASNI KOLEDAR 1892

Dobijo se pri vseh knjigotržcih.

Prvi slovenski SKLADNI KOLEDAR (Block) 1892

Cena 50 kr., po pošti 60 kr.

1892 STENSKI KOLEDAR 1892

Izdala Narodna Tiskarna v Ljubljani.

DITMAR-SVETILKE

najbogatejša zaloga za vse potrebe razsvetljenja,

— pri primeroma neznatni porabi petroleja največja svetilnost.

Palilnik ima svetilno moč 4 do 157 sveč.

MIZNE SVETILKE

STENSKE SVETILKE

VISEČE SVETILKE

LESTENCI

LAMPICE

SVETILNE

STOLPNE SVETILKE s čipkastim okriljem in SVETILKE S STOJALI

R. DITMAR, c. kr. privilegovana TOVARNA SVETILK na DUNAJI, 3/1.

Ditmar-jeve svetilke ima v zalogi vsaka boljša trgovina s svetilkami.

(845—4)